ՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ԽՈՐՀՐԴՈՒՄ

CIPE

Կորպորատիվ Կառավարման Կենտրոն

բիզնեսի բարեվարքության ակումբ

«Կորպորատիվ կառավարումը ընտանեկան ընկերություններում» հետազոտության հիմնական արդյունքները

Բիզնեսը շարունակում է մնալ որպես ամենավստահելի ինստիտուտ

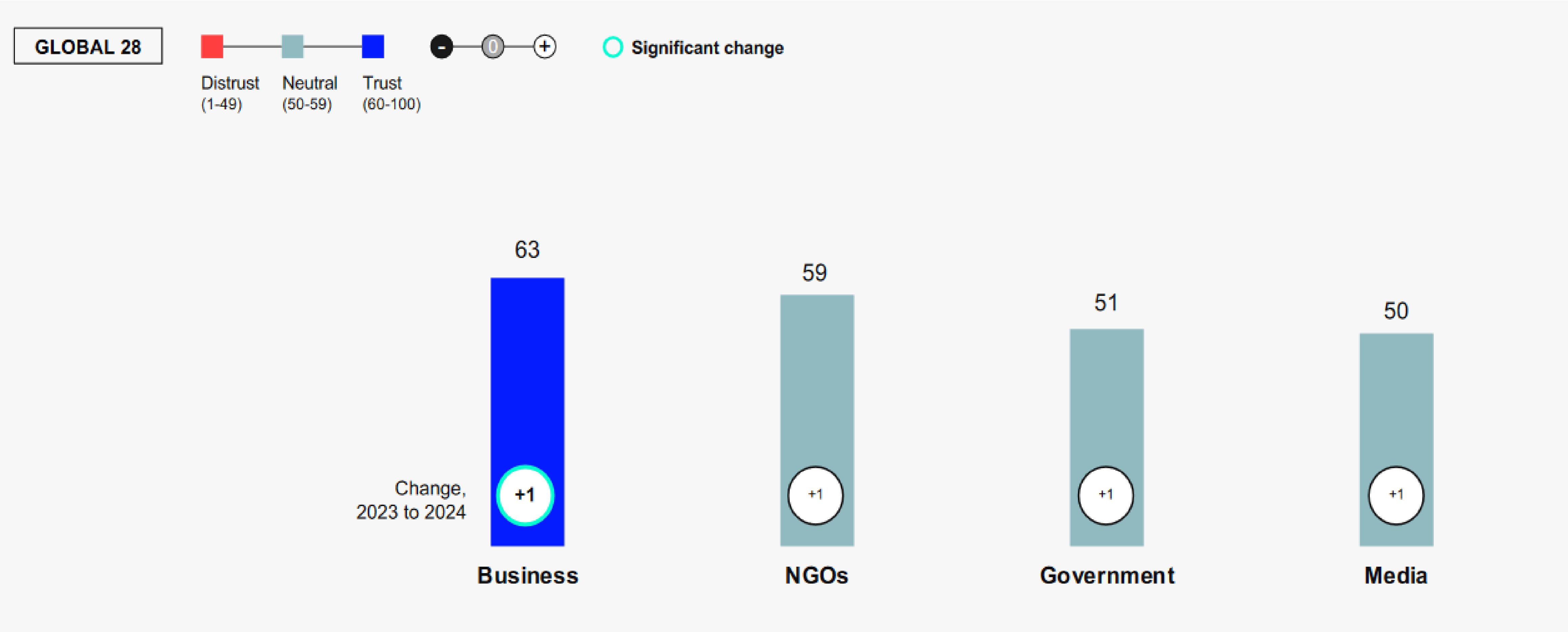

2024 Edelman Trust Barometer, Global Report

Իսկ ամենավստահելի բիզնեսն ընտանեկանն է

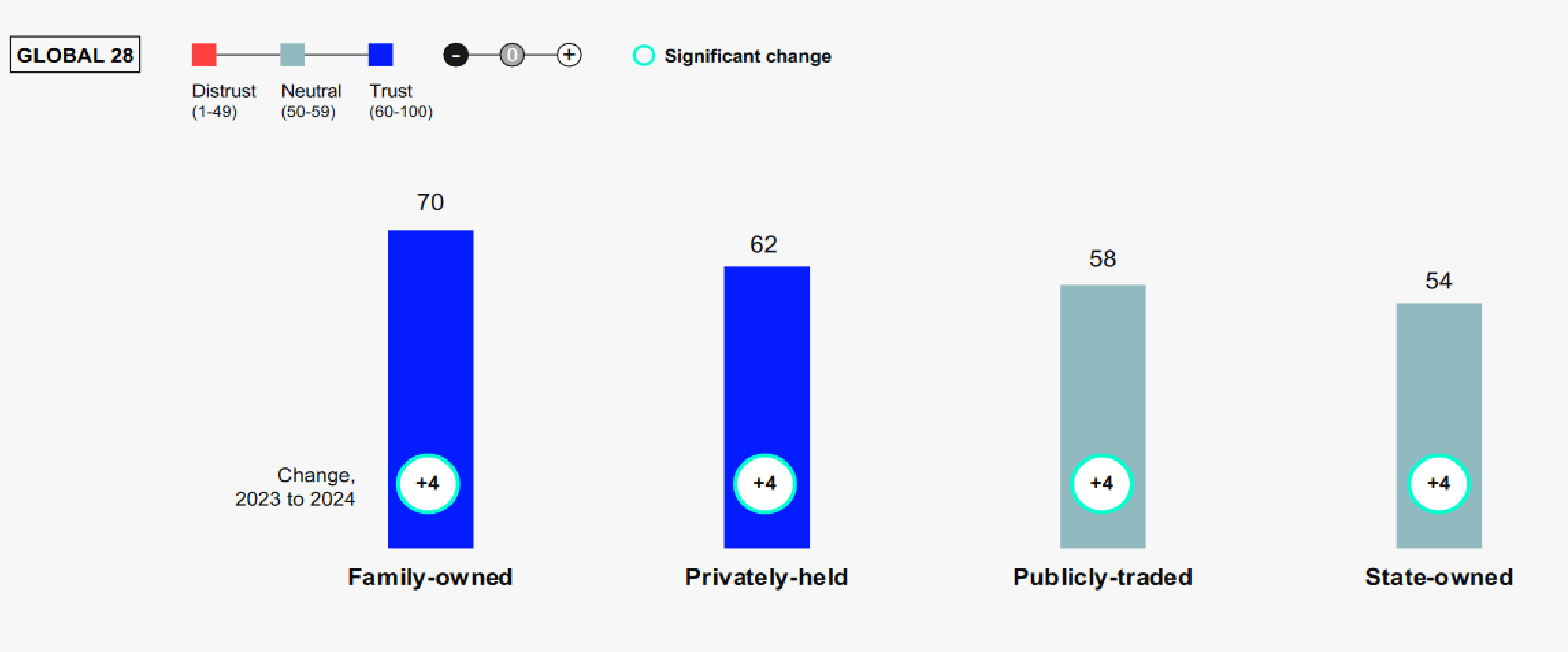

2024 Edelman Trust Barometer, Global Report

Ընտանեկան ընկերությունների էությունը

Ընտանեկան ընկերության բնութագրիչները

- Մասնավոր ընկերությունը համարվում է ընտանեկան, եթե ընտանիքը հանդիսանում է ձայնի իրավունք տվող 50% և ավելի բաժնետոմսերի սեփականատերը:
- Ցուցակված ընկերությունը համարվում է ընտանեկան, եթե ընտանիքը հանդիսանում է ձայնի իրավունք տվող 32% և ավելի բաժնետոմսերի սեփականատերը:
- Ընտանեկան ընկերությունների կառավարման համակարգում ընտանիքի անդամները ներգրավված են որոշակի կարգավիճակով:
- Չի բացառվում, որ ընտանեկան ընկերություններն ունենան ընտանիքի անդամ չհանդիսացող բաժնետերեր, և ընկերությունը կառավարվի ընտանիքի անդամ չհանդիսացող անձանց կողմից:

EY and University of St.Gallen Family Business Index

Ընտանեկան ընկերությունների էությունը

Ընտանեկան ընկերության բնութագրիչները

- Ընտանեկան ընկերությունը ընկերություն է, որը որպես ժառանգություն փոխանցվում է սերնդեսերունդ՝ ձգտելով բիզնեսում որպես սեփականատեր տեսնել ընդլայնված ընտանիքը կամ գերդաստանը:
- Ընտանեկան ընկերություններն ունեն պլանավորման ավելի երկար հորիզոններ:
- Ընտանեկան ընկերությունները մոտիվացված են և միտված են իրագործել ժառանգության պահպանման ու ընտանիքի բարեկեցության ավելացման նպատակները, ինչը թույլ է տալիս դրանց առաջնահերթություն տալ կայուն պրակտիկաներին և երկարաժամկետ արժեքին, քան կարճաժամկետ ֆինանսական օգուտներին:
- Ընտանեկան ընկերությունում խաչվում են ընտանիքի և բիզնեսի շահերը:
- Ընտանեկան ընկերության կարգավիճակը չի պայմանավորվում դրա մեծությամբ կամ գործունեության ոլորտով:

Ընտանեկան ընկերությունների դերը թվերով

- Ընտանեկան ընկերությունները ապահովում են համաշխարհային ՀՆԱ-ի ավելի քան 70%-ը և համաշխարհային զբաղվածության մոտ 60%-ը:
- Համաշխարհային կտրվածքով ընտանեկան ընկերությունները կազմում են մասնավոր հատվածի 80-90%-ը:
- 500 խոշոր ընտանեկան ընկերությունները ավելի արագ են աճում, քան համաշխարհային տնտեսությունը. մոտ 2 անգամ ավելի, քան զարգացած և մոտ 1,5 անգամ ավելի, քան զարգացող տնտեսությունները:
- Ընտանեկան ընկերությունները կազմում են 1 միլիարդ դոլարից ավելի տարեկան շրջանառություն ունեցող ընկերությունների ավելի քան 30%-ը:

Հետազոտության նպատակները

- Հետազոտել և բացահայտել հայաստանյան ընտանեկան ընկերությունների կառավարման պրակտիկայի առանձնահատկությունները
    - Պարզել գործարար միջավայրի և պետական համապատասխան քաղաքականության ազդեցության ընկալումը ընտանեկան ընկերությունների կողմից
        - Հետազոտել ընտանիքի դերը բիզնեսում և սերնդափոխության ուղղությամբ իրականացվող քայլերը
            - Ներկայացնել համեմատականը 2014թ.-ի հետազոտության արդյունքների հետ

Հետազոտության մեթոդաբանությունը

- Որպես հետազոտության մեթոդ ընտրվել է նկարագրականը/ճանաչողականը՝ նպատակ ունենալով ըմբռնել խնդրի դրսևորումներն ու առանձնահատկությունները Հայաստանում:
    - Հետազոտությունն իրականացվել է հարցման միջոցով:
        - Հարցումն անցկացվել է կիսաստանդարտացված հարցաթերթի միջոցով:
            - Հետազոտությանը մասնակցել է 20 ընտանեկան ընկերության ներկայացուցիչ: Հարցազրույցները հիմնականում անցկացվել են բաժնետեր-խորհրդի նախագահի, բաժնետեր-տնօրեն մակարդակում:

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների աճի տեմպերը

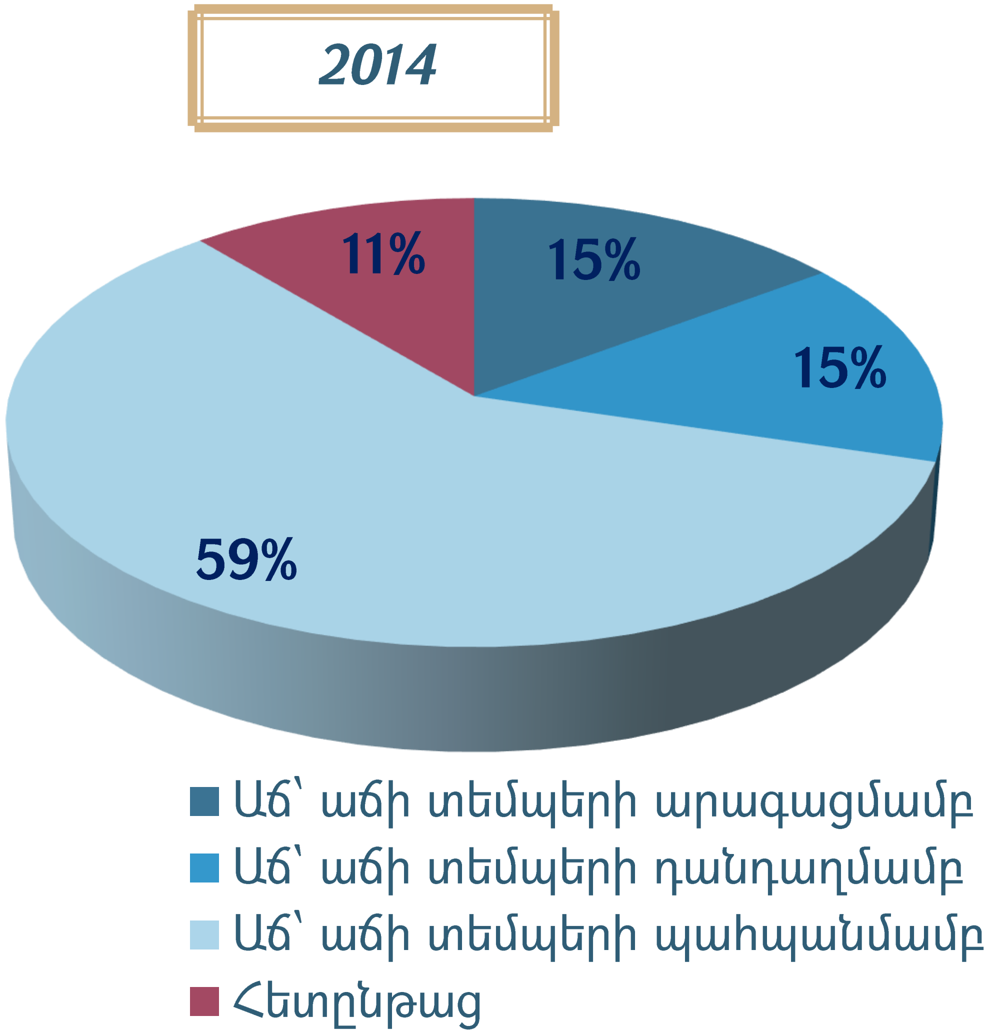

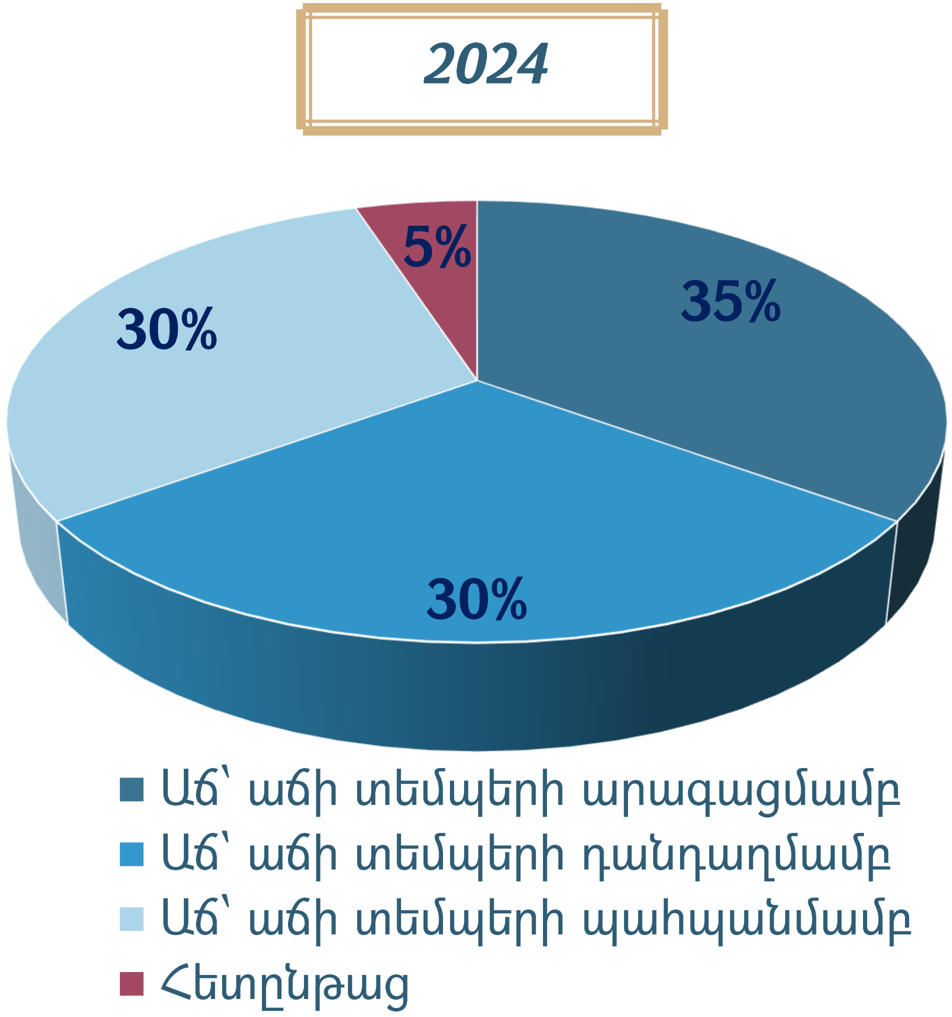

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների արտաքին խնդիրները

2024թ.-ին ամենաէականը երկրի անվտանգային հիմնախնդիրներն են: 2014թ.-ի համեմատ հարկային բեռն ու վարչարարությունը, ոչ մատչելի ֆինանսավորումը որպես արտաքին խնդիրներ նահանջել են (տես հաջորդ սահիկը):

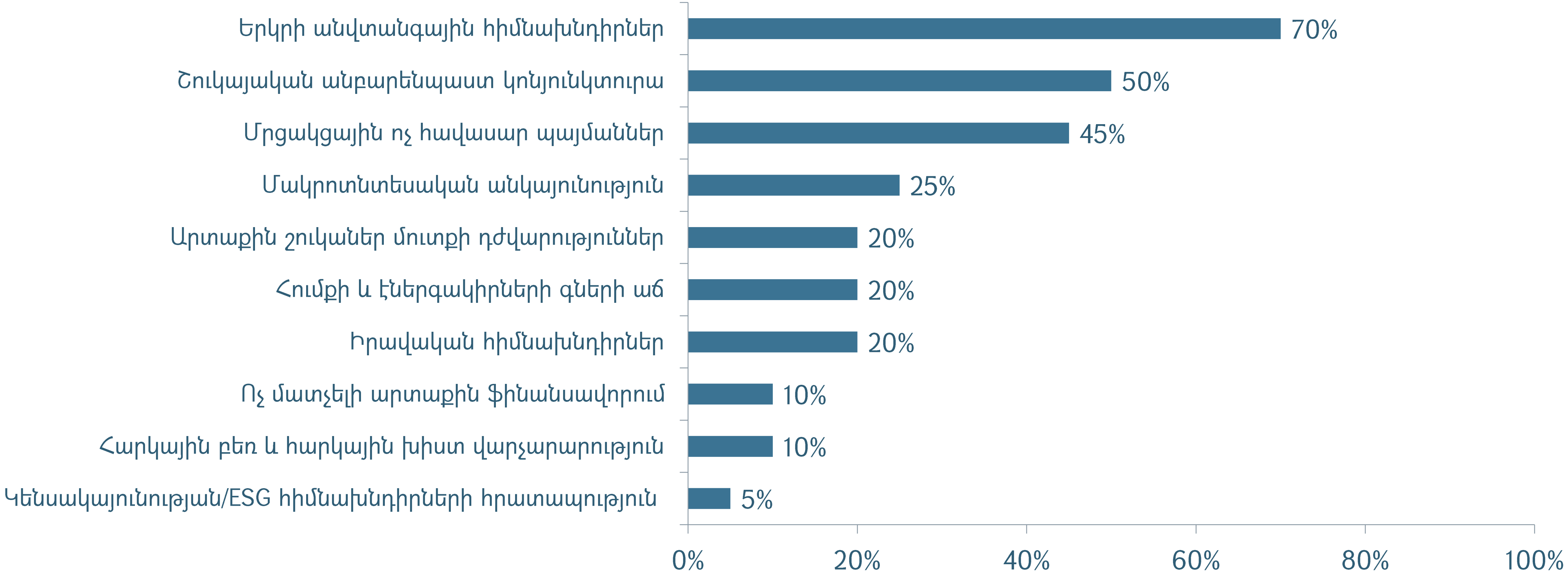

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների արտաքին խնդիրները

2014

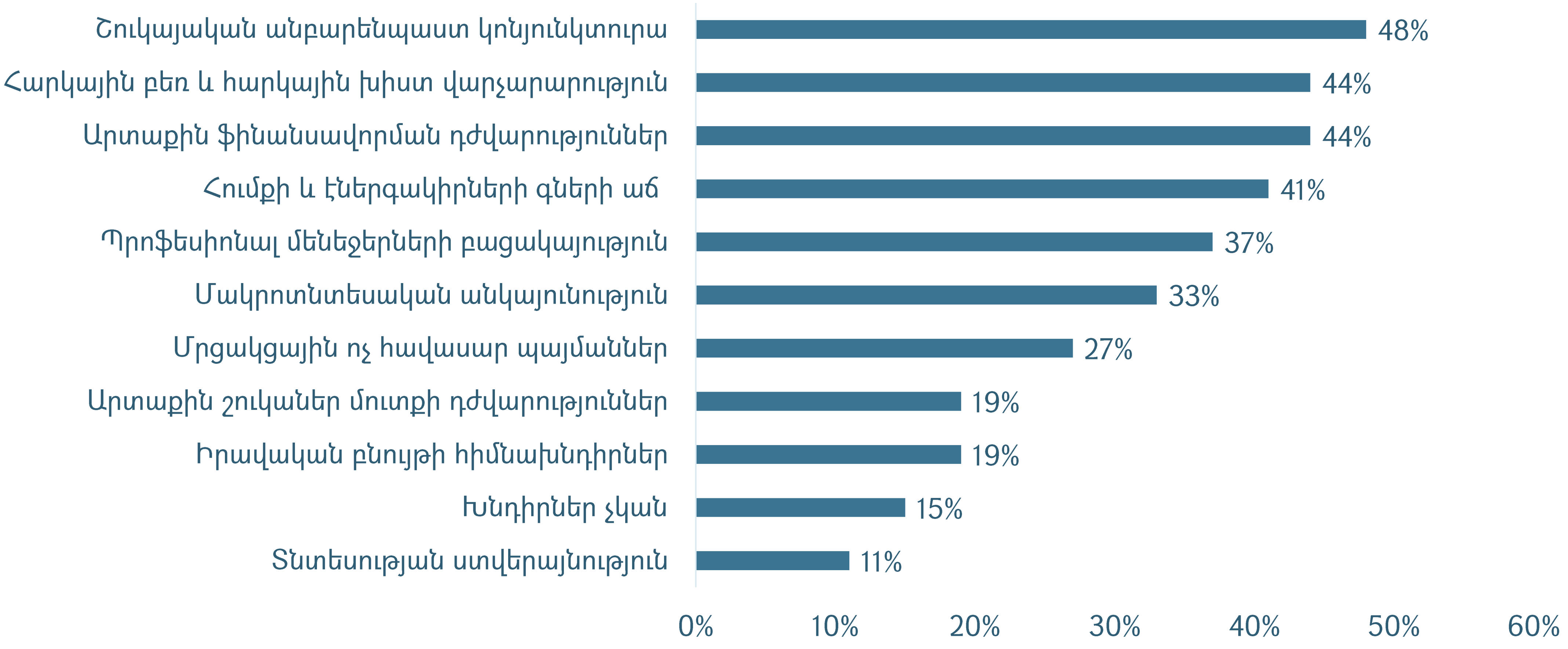

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների ներքին խնդիրները

2024թ.-ին որպես ներքին խնդիր հարցվածների 3/4-ը բարձրացրել է որակյալ աշխատուժի բացակայությունը, ինչը «կարմիր թելի» պես անցնում է հետազոտության արդյունքներով: 2014թ.-ի համեմատ հարցվածների համար շահութաբերության ոչ բավարար մակարդակը դիտարկվել է որպես նվազ կարևոր խնդիր (տես հաջորդ սահիկը):

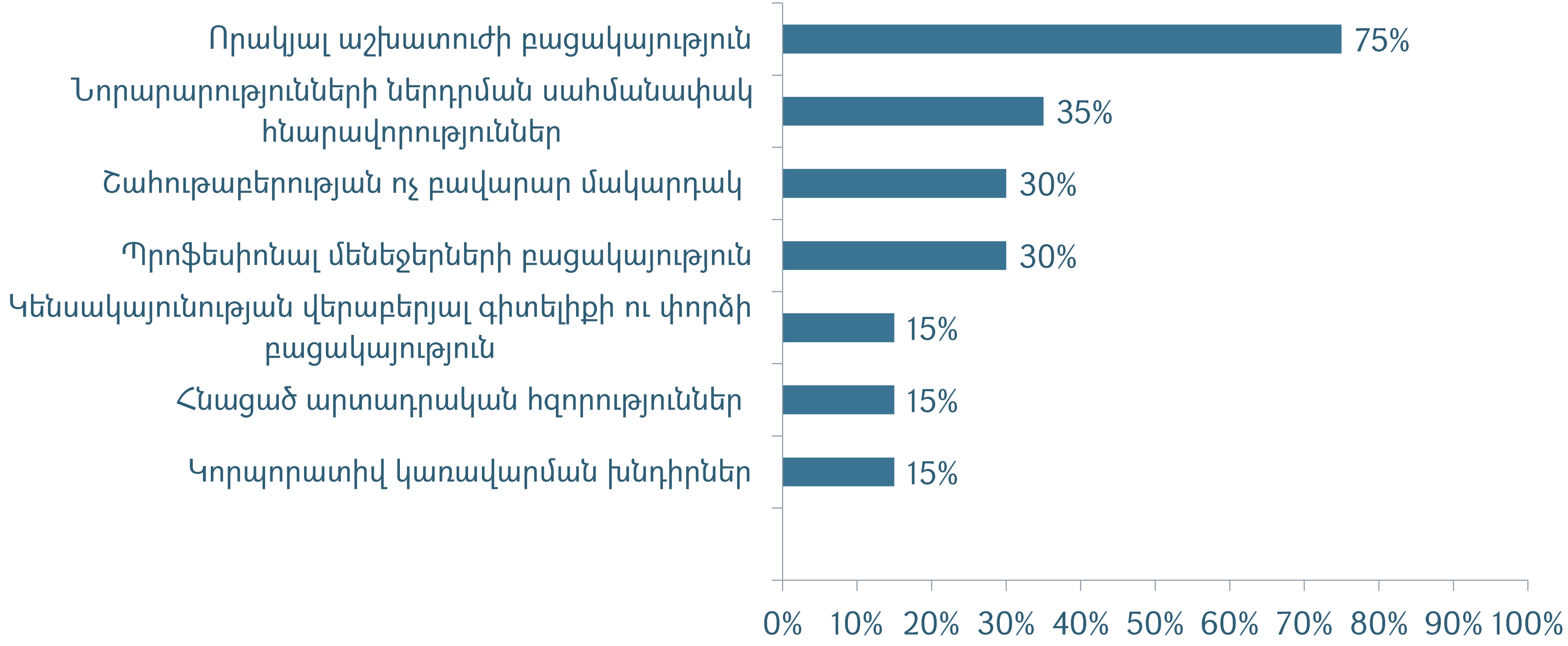

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների ներքին խնդիրները

2014

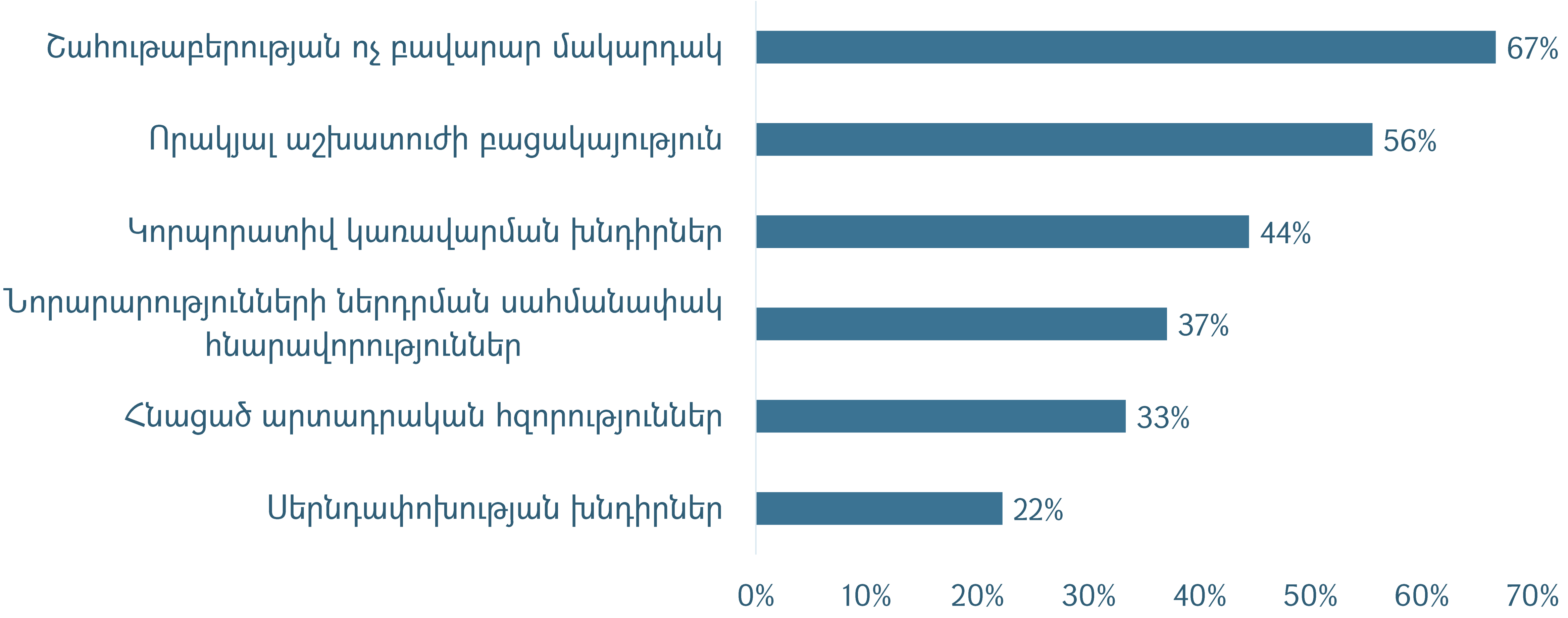

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Պետությունը և ընտանեկան ընկերությունները

Գիտակցու՞մ է արդյոք պետությունը բիզնեսի դերը կայուն զարգացման հարցերում և աջակցու՞մ է արդյոք բիզնեսին:

2014

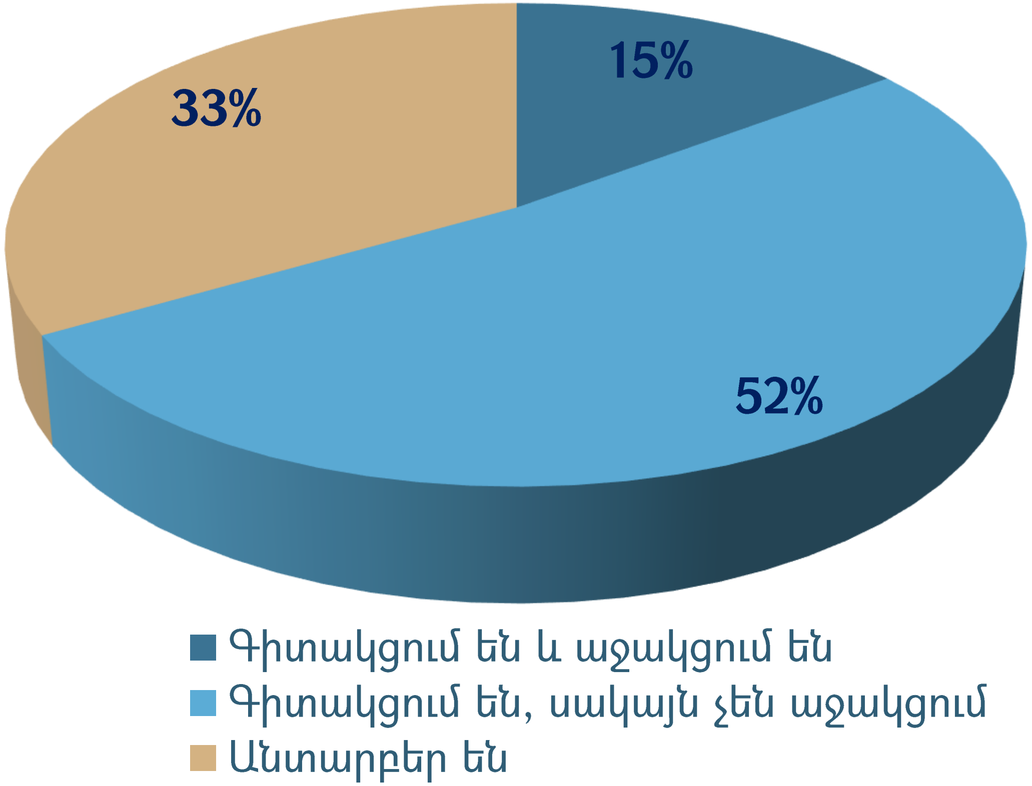

2024

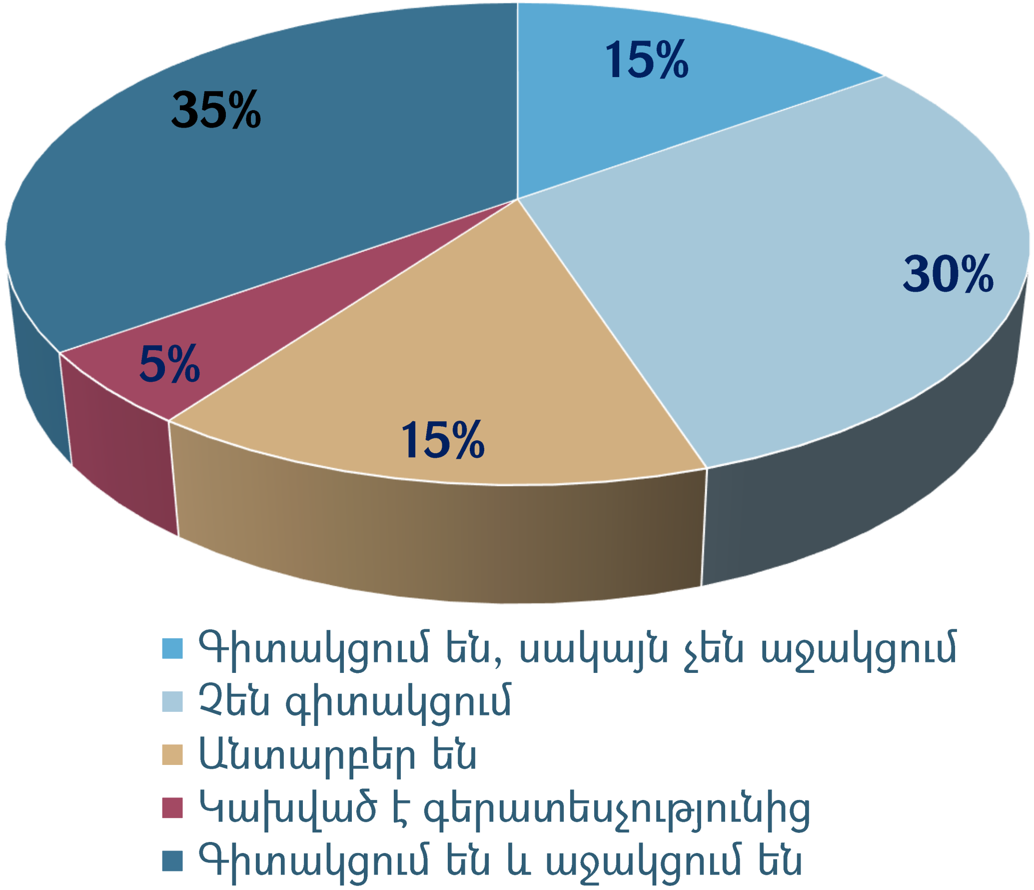

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Պետությունը և ընտանեկան ընկերությունները

2014թ.-ին՝ գործարար միջավայրի բարելավում և հարկային բեռի թեթևացում

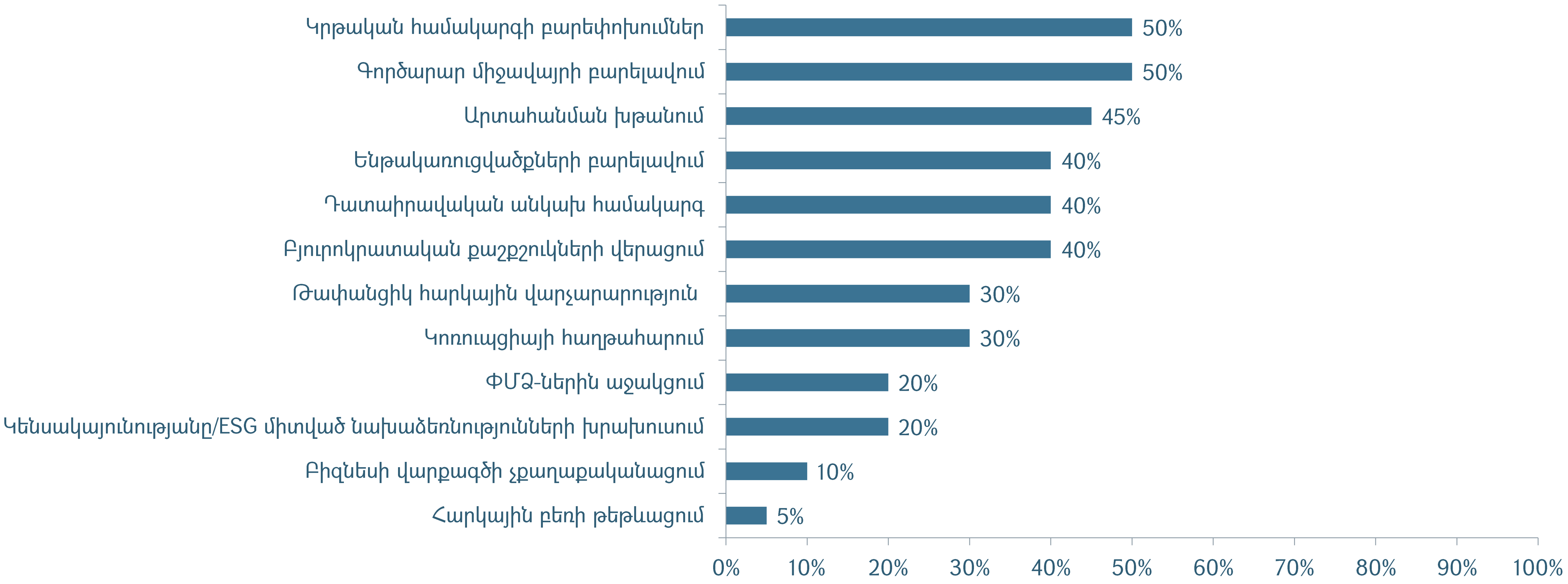

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Գործարար միջավայրի վերաբերյալ կանխատեսումները

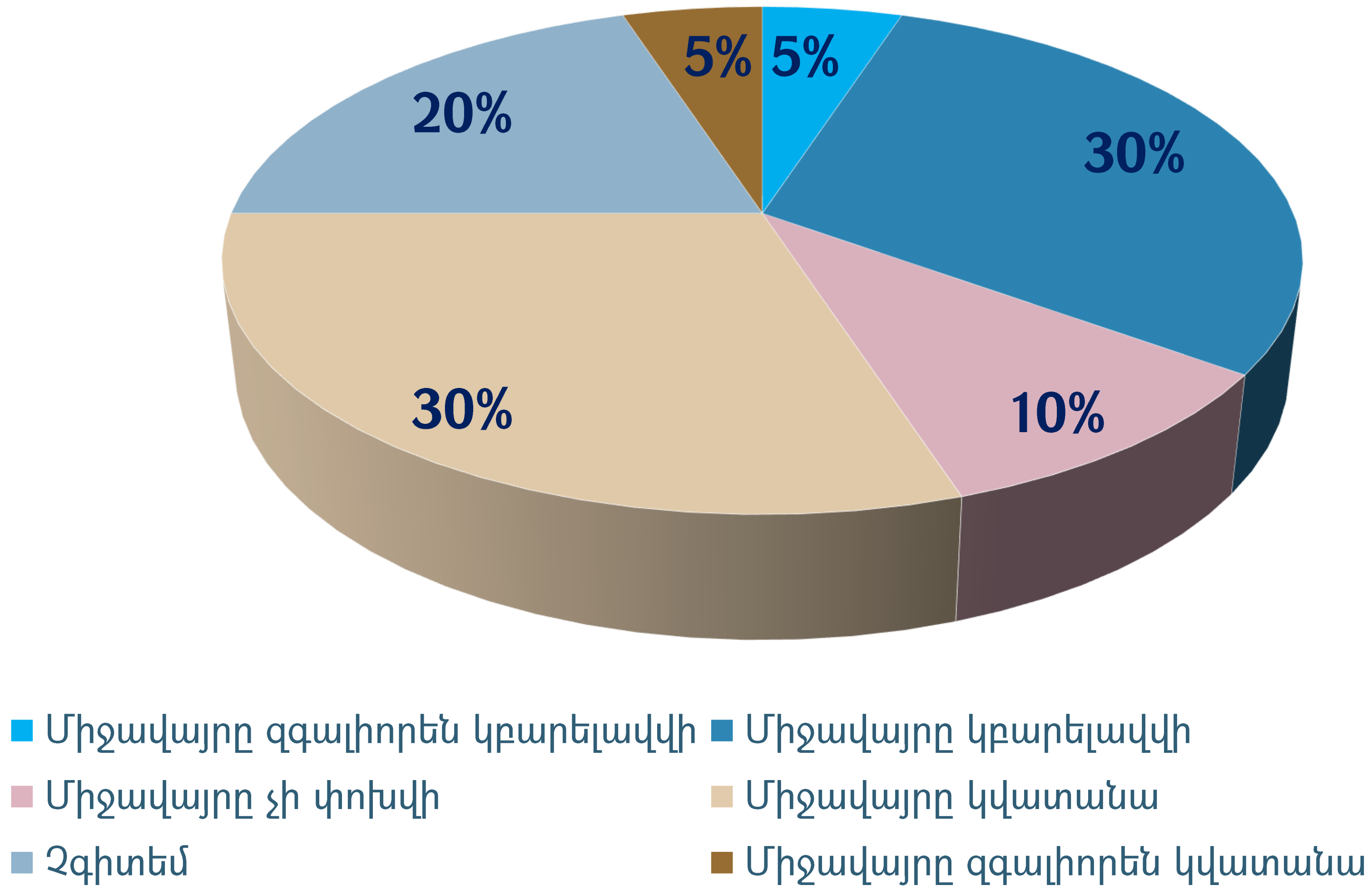

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

2014թ.-ին հայաստանյան ընտանեկան ընկերությունները առավելապես գտնվել են 1-ին սերնդի փուլում:

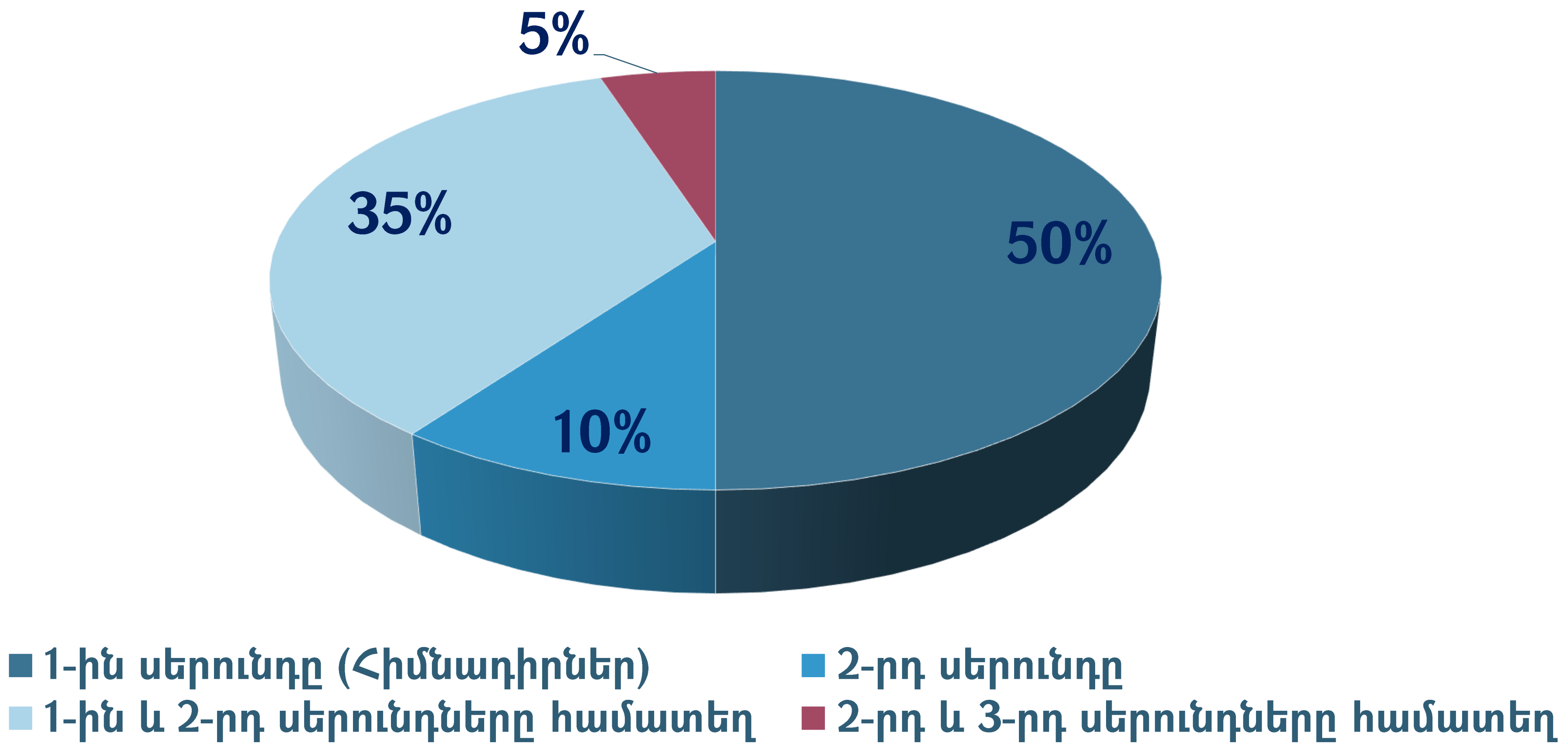

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Նշանակալից բաժնեփիրոջ դիրքերն ընկերությունում

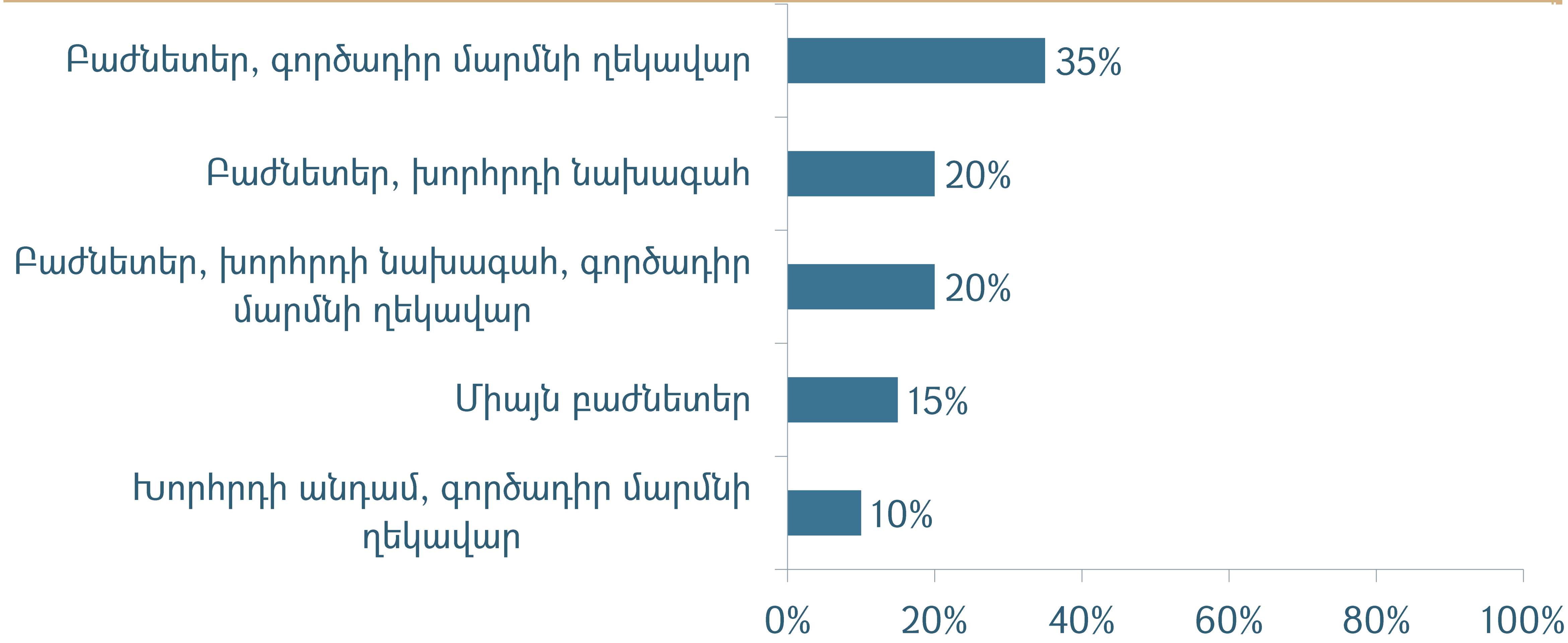

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դիրքերը բիզնեսում

Նշանակալից բաժնետիրոջ փարիքը

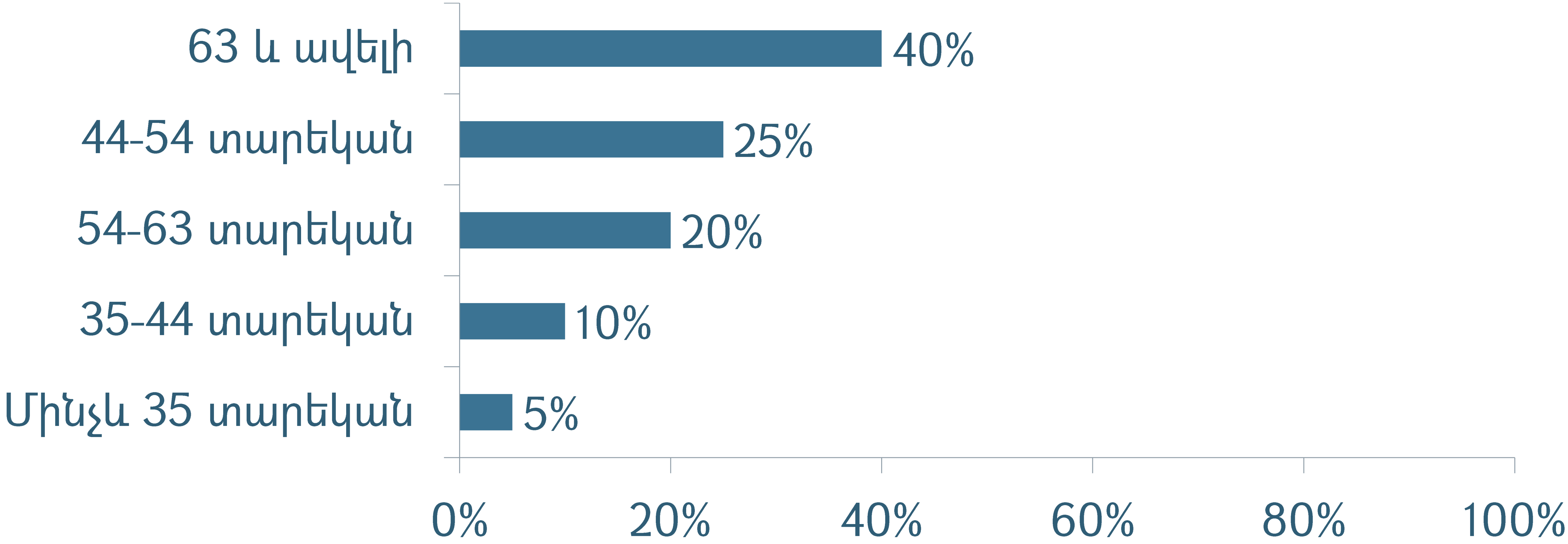

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դիրքերը բիզնեսում

2014թ.-ին հարցմանը մասնակցած ընկերությունների 56%-ի մոտ ընտանիքի անդամները զբաղեցրել են ղեկավար պաշտոններ:

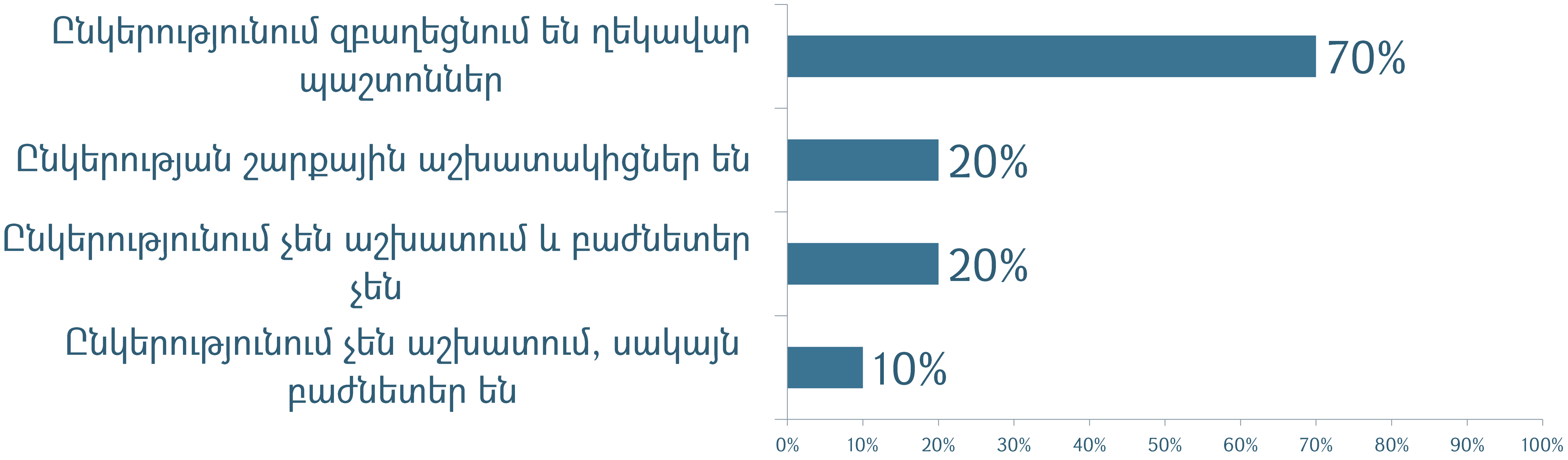

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

2014թ.-ին հարցվածների 63%-ը մտադիր է եղել ընտանեկան բիզնեսը փոխանցել ընտանիքի հաջորդ սերունդների ներկայացուցիչներին:

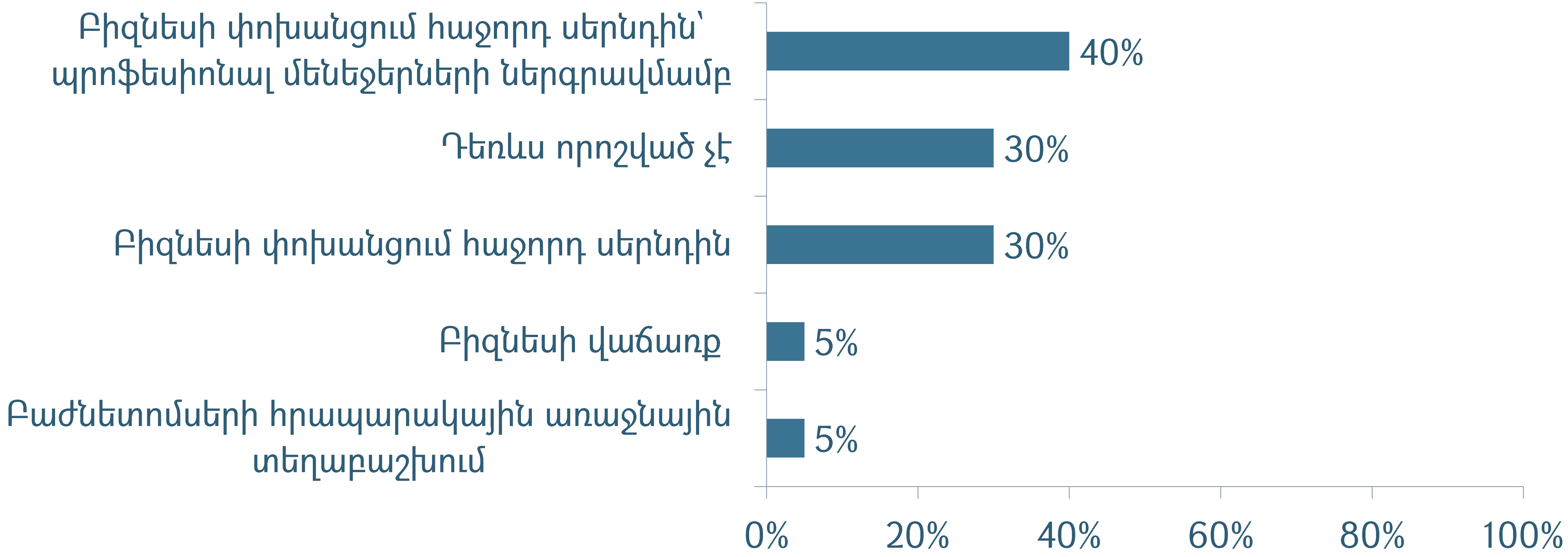

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դիրքերը բիզնեսում

2014թ.-ին հարցմանը մասնակից ընկերությունների 100%-ը չի մտածել սերնդափոխության պլանավորման մասին:

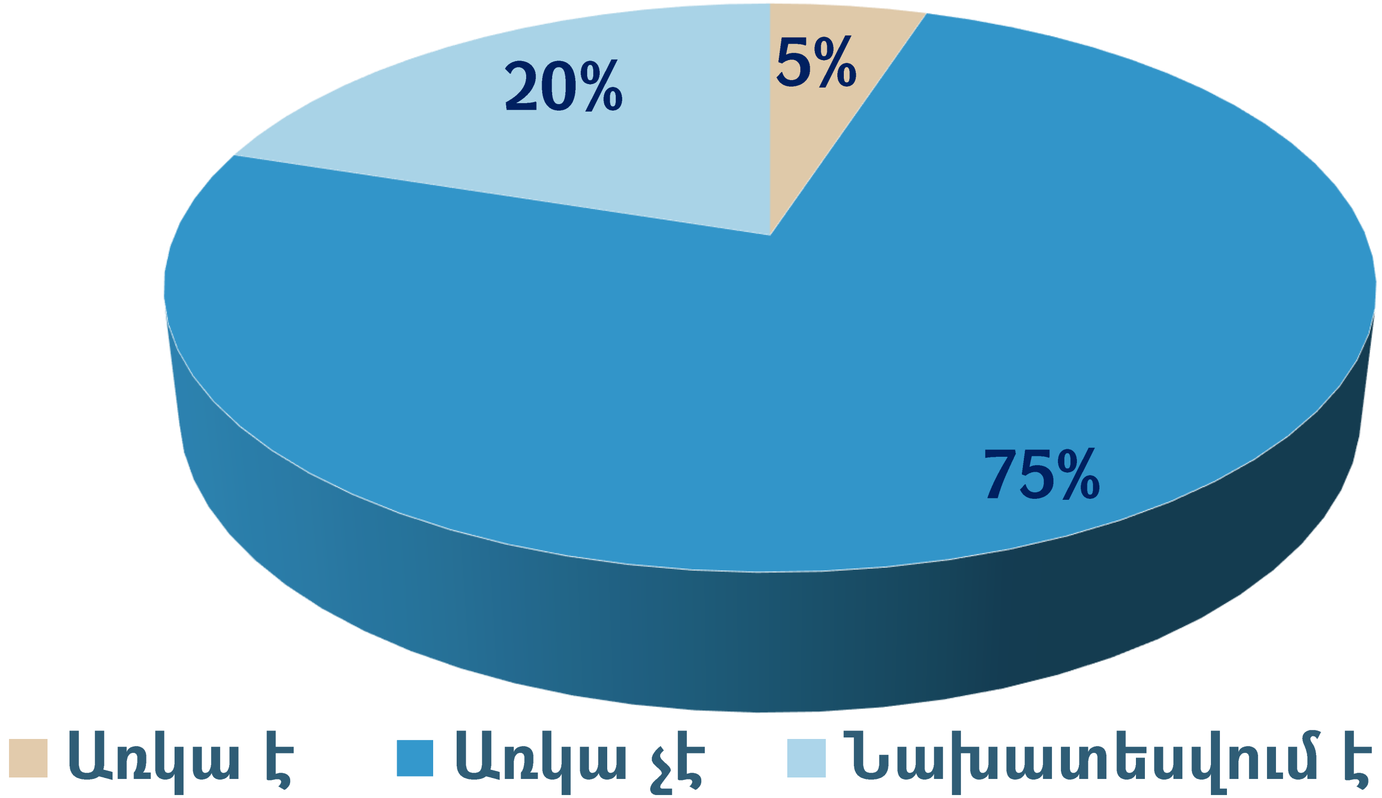

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Ընտանեկան արժեքներ

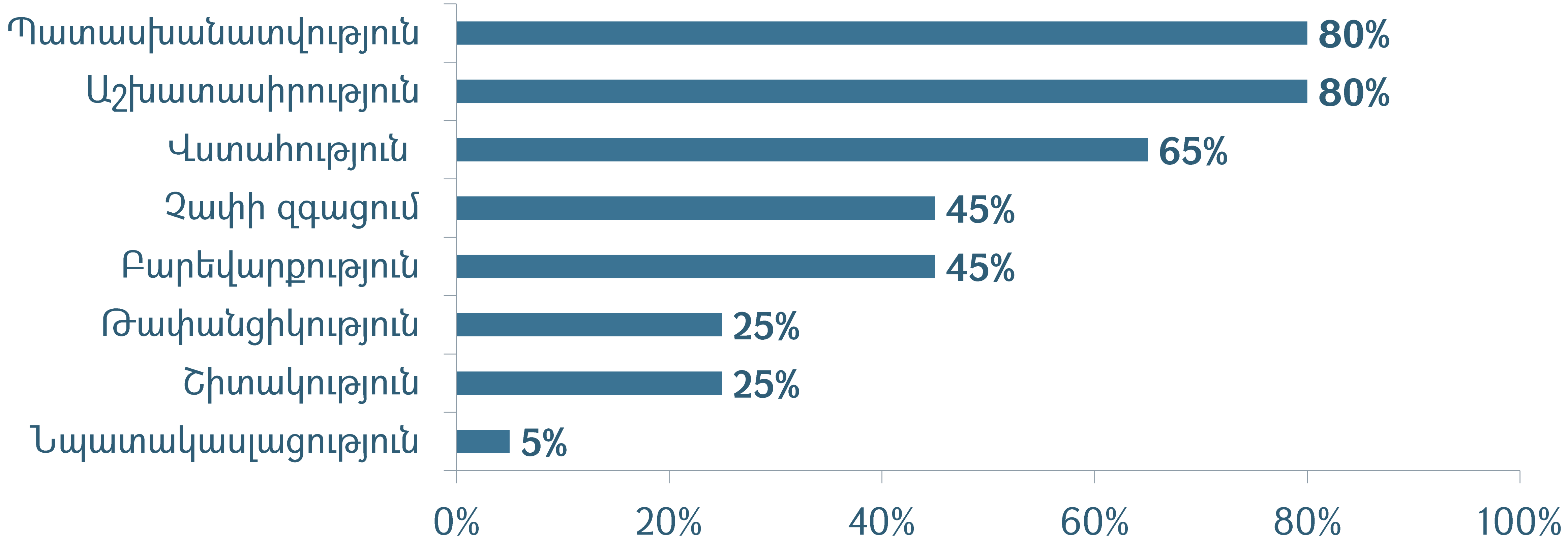

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Ընտանեկան արժեքների փոխանցումը ընկերությանը. կրկին գերիշխում են ոչ ֆորմալ մոտեցումները

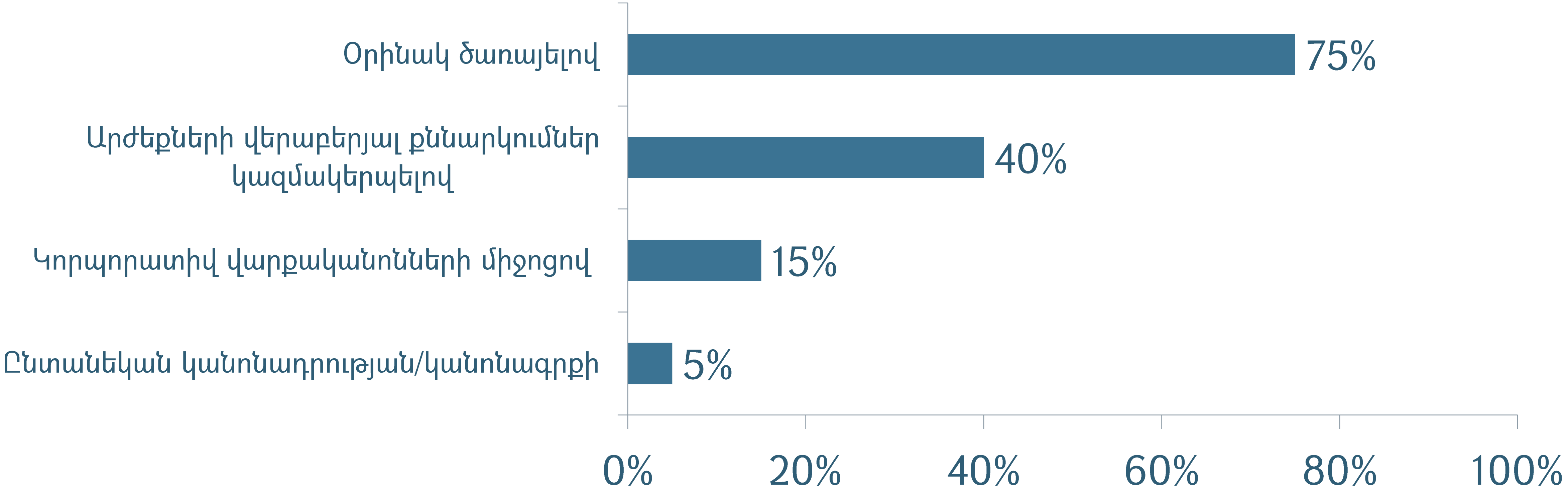

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Ընտանեկան արժեքների փոխանցումը ժառանգներին. գերիշխում են ոչ ֆորմալ մոտեցումները

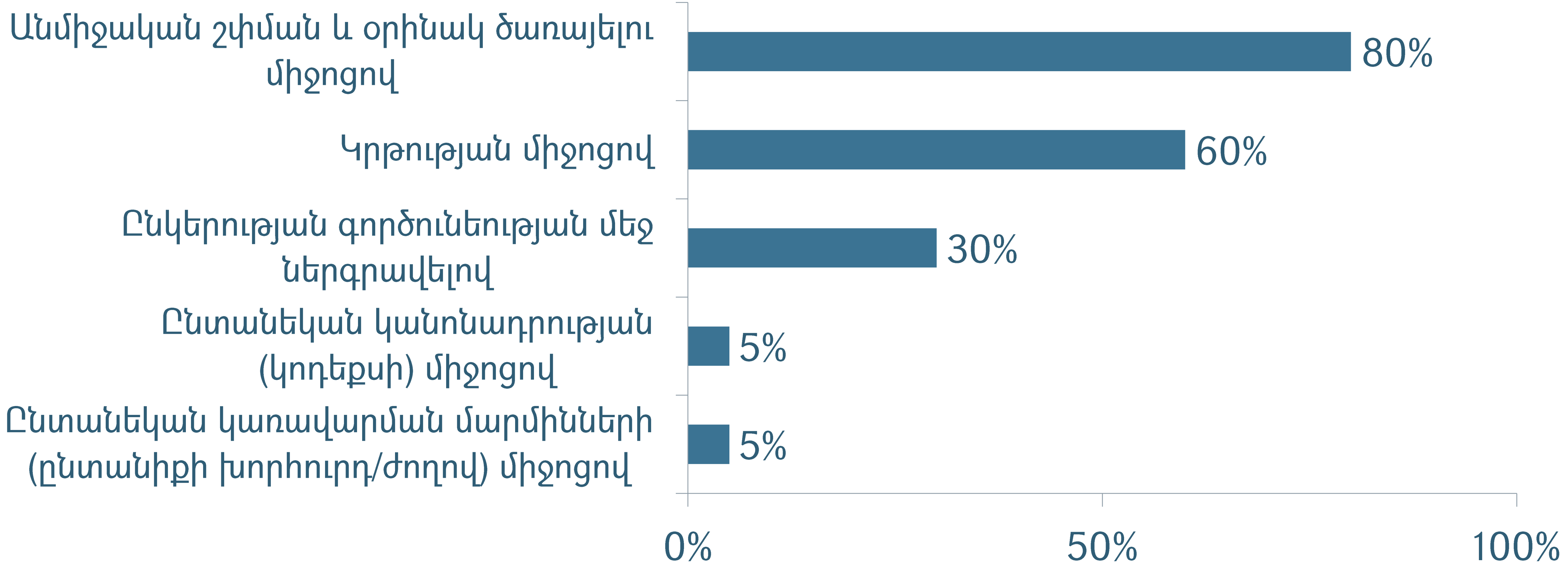

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընկերության և ընտանիքի կարողությունների զարգացման հիմնական ոլորտները

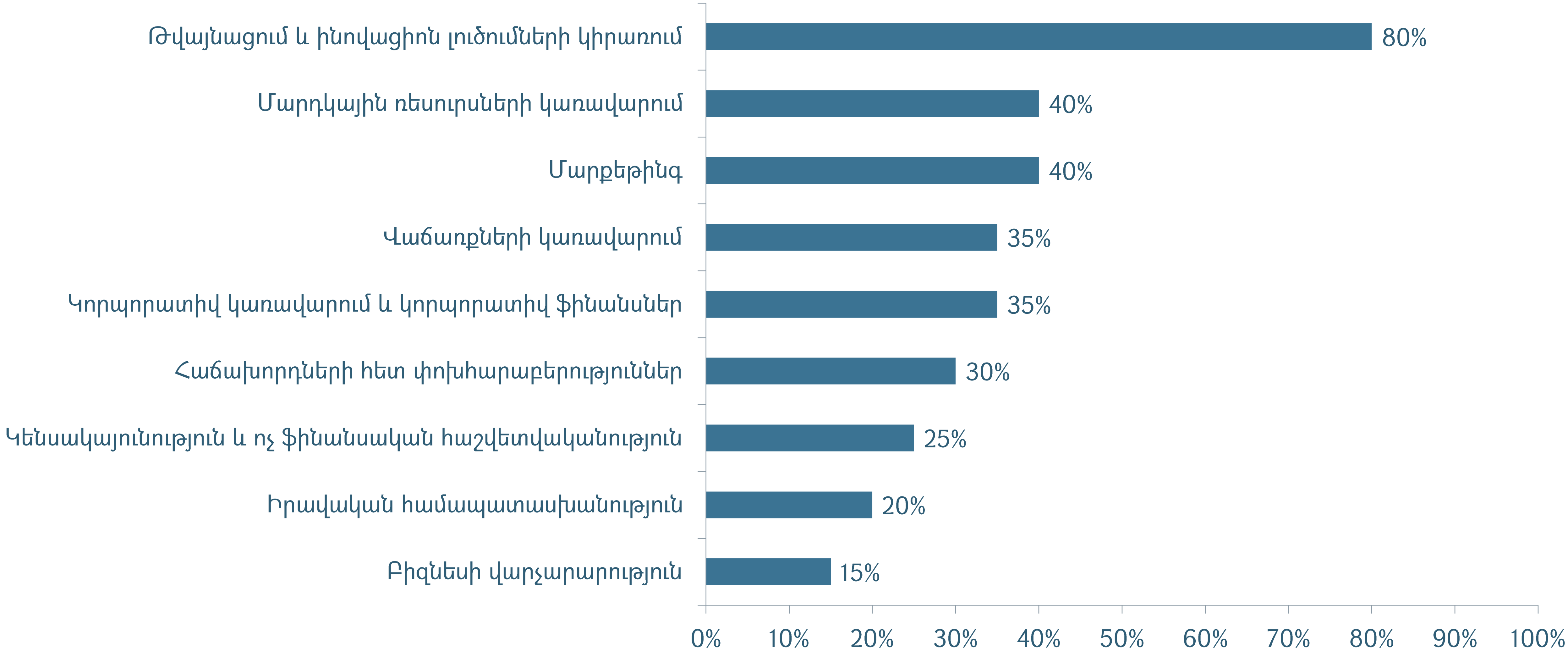

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Բիզնեսի ընտանեկան բնույթն օգնում է հաղթահարել տնտեսվարման խնդիրները:

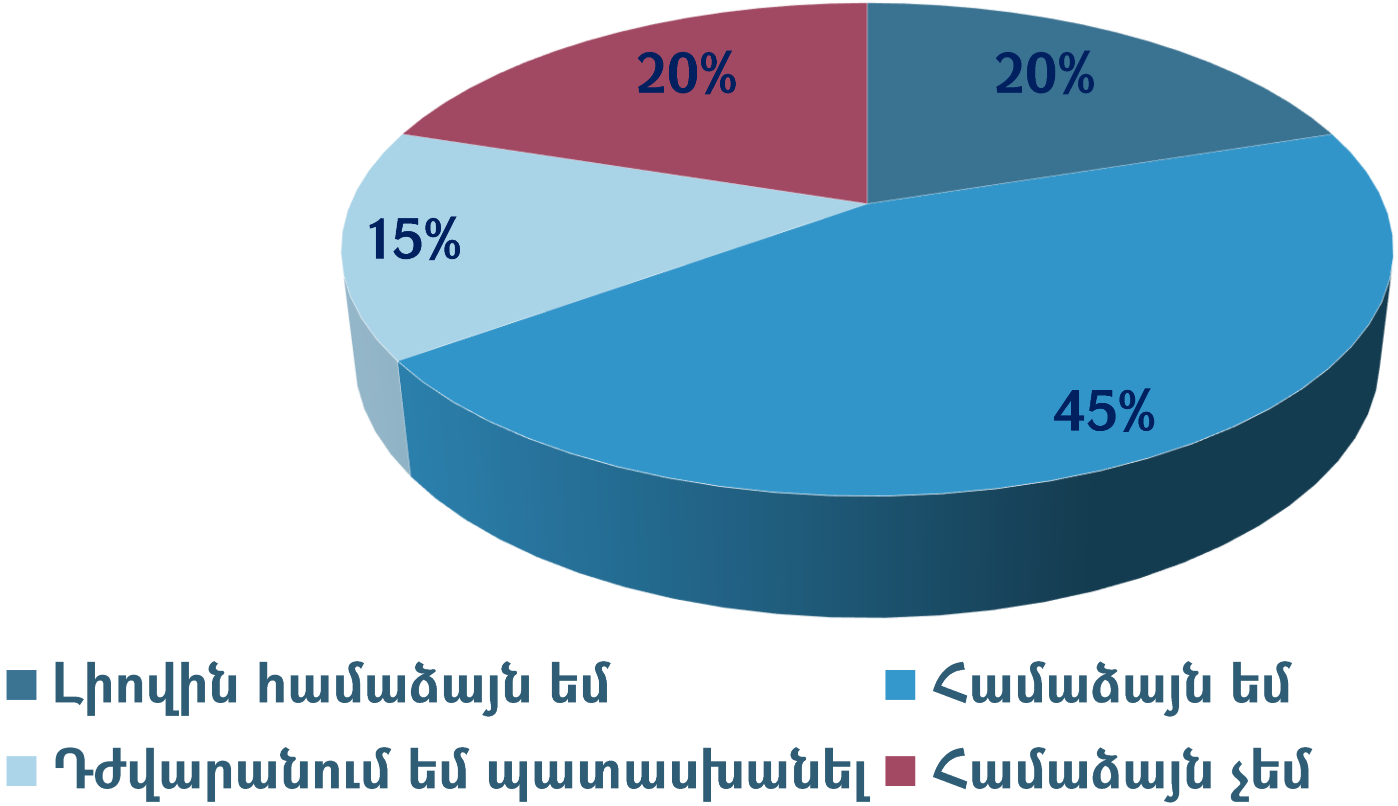

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների առավելությունները

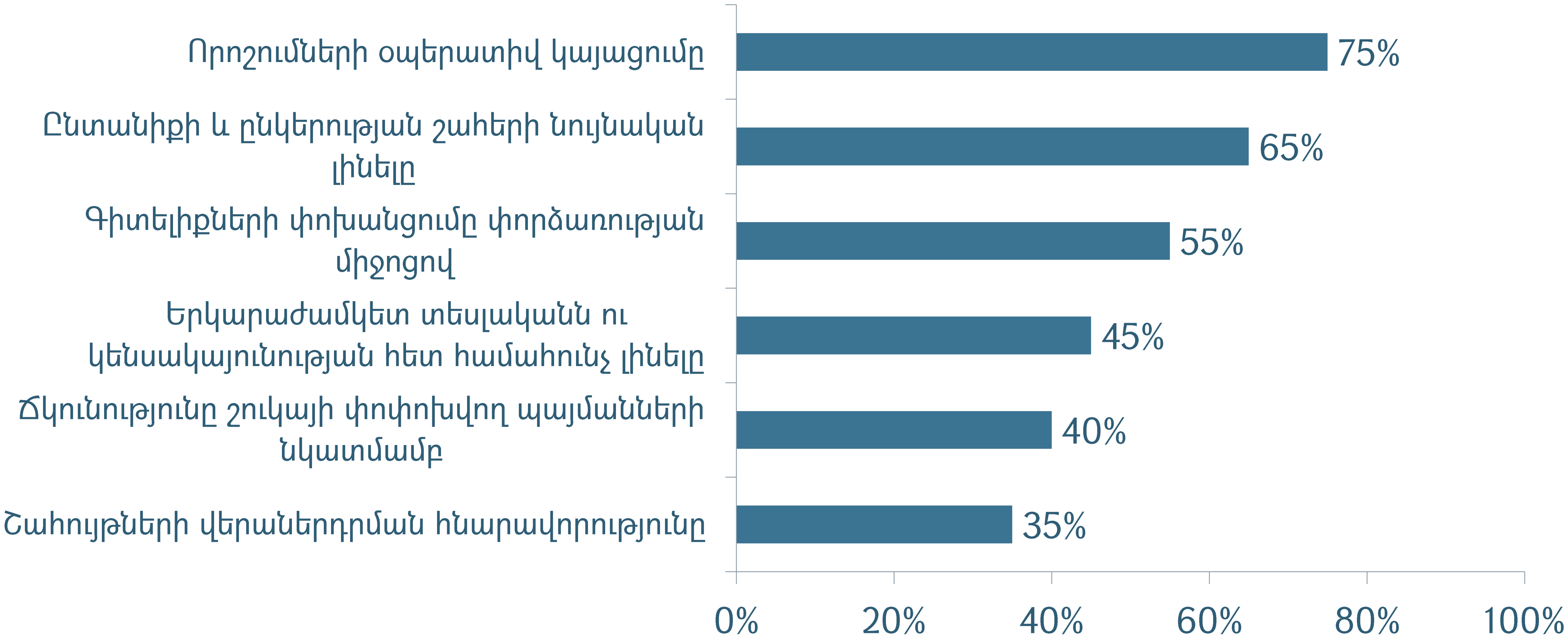

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանեկան ընկերությունների թերությունները

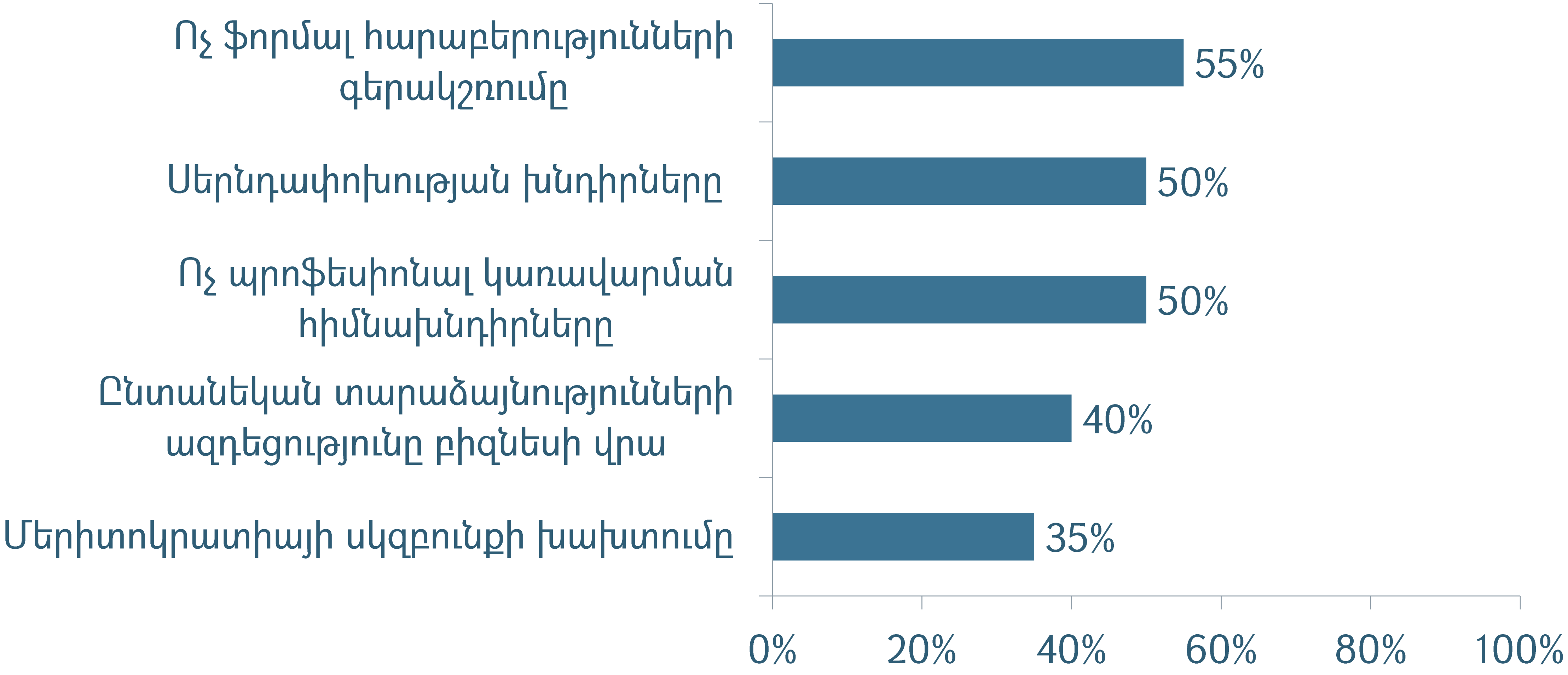

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Ընտանիքի դերը բիզնեսում

Առկա է ոչ մեծ լարվածություն ընտանեկան բիզնեսում դերերի բաժանման, ռազմավարության առնչությամբ:

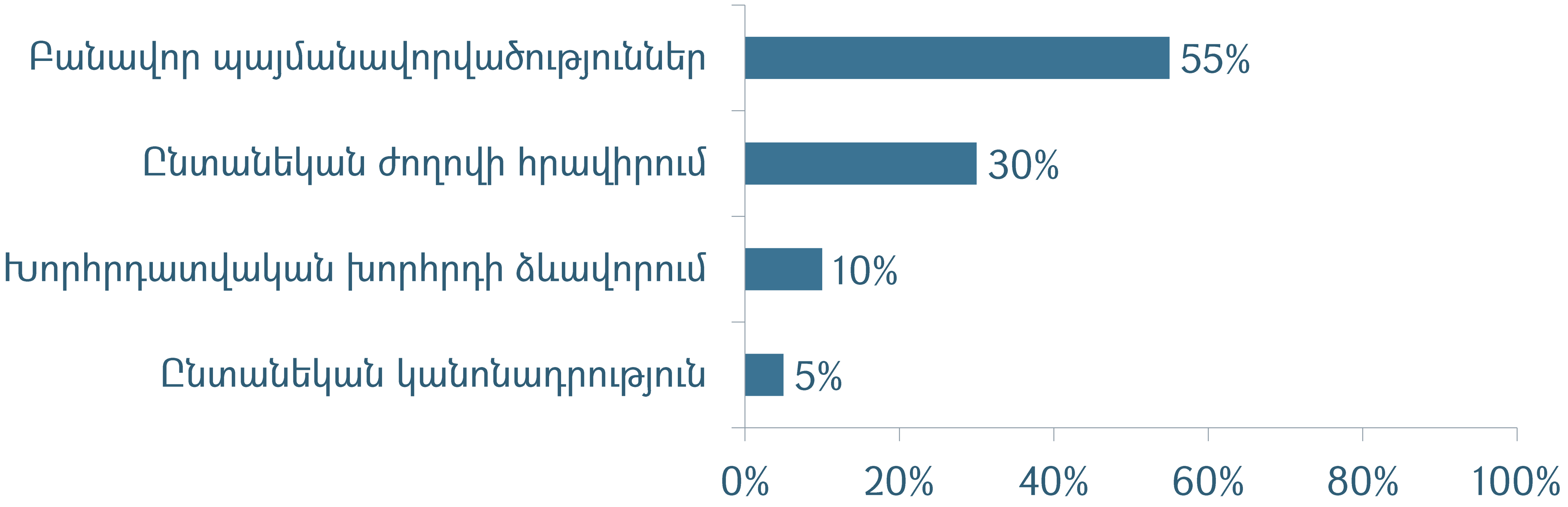

Հետազոտության հիմնական արդյունքները. Որակյալ աշխատակիցների պահպանման եղանակները

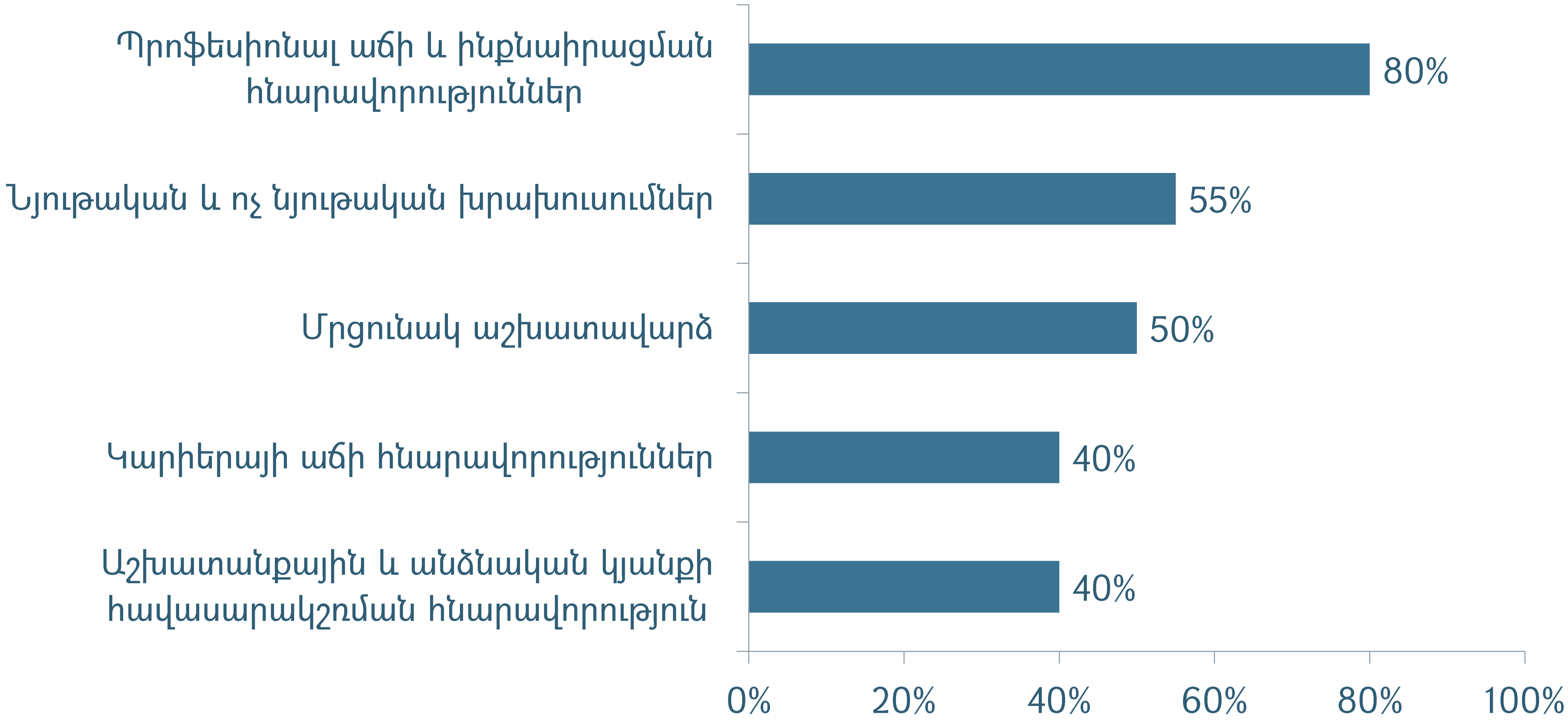

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՐՊՈՐԱՏԻՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

(374 99) 444442

nmelikyan@corpgov.am

corpgov.am
@CGC_Foundation
@CorpGovCenFoundation
@Corporate Governance Center
t.me/CGCArmenia
youtube.com/channel/UCxmxOf62s_n9xomCNZKEeLA